

Ölçek Ekonomileri nedir?

Çalışma Kağıdı

Ölçek ekonomileri, üretim hacmi arttıkça ortalama maliyetlerin düşmesini tanımlar. Sabit maliyetler (fabrikalar, makine, yönetim) daha fazla birime yayılır ve firmalar tedarikçilerle pazarlık gücü kazanarak kârlılığını iyileştirir.

Sorular

1. Aşağıdakilerden hangisi ölçek ekonomisinin KAYNAĞI değildir?

- A) Sabit maliyet yayılması
- B) Tedarikçilerden toplu indirimler
- C) İşçi uzmanlaşması
- D) Artan yönetim karmaşıklığı

2. Firmanın AC'si $Q=100$ 'de 50₺, $Q=1000$ 'de 30₺. Bu gösterir...

- A) Ölçek dışı ekonomiler
- B) Ölçek ekonomileri
- C) Sabit getiri ölçeği
- D) İlişki yok

3. Minimum Etkin Ölçek (MEÖ) ne zaman ulaşılır?

- A) AC minimuma düştüğünde
- B) Marjinal maliyet ortalama maliyete eşit olduğunda
- C) Üretim maksimuma çıktığında
- D) Gelir maksimuma çıktığında

4. Havayolları için ölçek ekonomilerin büyük kaynağı...

- A) Pilot maaşları artar
- B) Daha büyük uçaklar koltuk başına maliyeti düşürür
- C) Yakıt fiyatları artar
- D) Bakım daha zorlaşır

5. Bir girişim 100 birim üretiliyor, $AC = 50₺/\text{birim}$ (1000₺ sabit maliyet dahil). 1000 birime ölçeklenirse ve sabit maliyet 1000₺ kalırsa, yeni AC nedir?

6. Netflix: akış platformu için erken üretim maliyetleri yüksektir (sunucular, lisans). Abone sayısı 10 katına çıkıkça neden AC düşer?

7. Bir araba üreticisinin 10.000 birim/yılda AC'si 25.000₺. 100.000 birimde AC 15.000₺. Yüzde kaç düşüş?

8. Tanımla: Ölçek ekonomileri nedir?

9. Tanımla: Neden büyük firmalar daha düşük birim maliyete sahip?

10. Tanımla: Ölçek ekonomileri ve ölçek dışı ekonomileri arasındaki fark nedir?

Cevap Anahtarı

1. D) Artan yönetim karmaşıklığı — Artan yönetim karmaşıklığı ÖLÇEK DIŞI EKONOMİ'dir (çok büyük firmalar üzerinde negatif etki).
2. B) Ölçek ekonomileri — Üretim arttıkça AC düştü — klasik ölçek ekonomileri.
3. A) AC minimuma düştüğünde — MEÖ, AC'nin en düşük noktadır — daha fazla ölçek yardım etmez (ölçek dışı ekonomiler başlar).
4. B) Daha büyük uçaklar koltuk başına maliyeti düşürür — Büyük uçaklar sabit maliyetleri (amortisman, mürettebat) birçok sandalyeye yayar → koltuk başına düşük maliyet.
5. Eski: $TC = 100 \times 50 = 5000\text{₺}$. Sabit = 1000₺ , yani Değişken = $4000\text{₺} \rightarrow$ birim başına 40₺ . Yeni: Sabit = 1000₺ , Değişken = $40 \times 1000 = 40.000\text{₺}$, yani $TC = 41.000\text{₺}$ $AC = 41.000 / 1000 = 41\text{₺/birim}$ (AC sabit maliyeti yaydığı için düşer).
6. Sabit maliyetler (sunucular, CDN, lisans sözleşmeleri) doğrusal ölçeklenmez. Yeni abone eklemeler marjinal maliyet (bant genişliği) ekler ancak aynı altyapıyı paylaşır. Daha fazla abone → aynı 1 milyar₺ sunucu maliyeti 10 kat kullanıcıya yayılır → AC yarıya iner.
7. $AC \text{ düşüş} = 25.000 - 15.000 = 10.000\text{₺}$ $Yüzde = (10.000 / 25.000) \times 100 = \%40$ azalma
8. Üretim hacmi arttıkça ortalama maliyetin düştüğü durumlar.
9. Sabit maliyetler (fabrika, yönetim) daha fazla birime yayılır; toplu satın alma gücü; uzmanlaşmış makine ve iş gücü.
10. Ölçek ekonomileri: AC düşer. Ölçek dışı: AC yükselir (çok büyük olduğunda); koordinasyon ve yönetim masrafları artar.

Bounlu

Tüm kartlar, adım adım çözümler ve AI hoca desteği Notek uygulamasında.
Sınav tarihlerini Promy otomatik hatırlatıcıya çevirir.